

Сьоме число „Етномузики” присвячується визначному польському музичному етнографові Оскару Кольбергу, який покинув світ 120 літ тому, залишивши величезну збирацьку спадщину. На її видання пішло 75 книг (не враховуючи позаетнографічні), й третину з них зайняла україніка чи, точніше, рутеніка, коли розуміти під таким терміном культуру області крайнього західного розселення русів. Наведена цифра показує як вагу даної культури в кольбергіані, так і місце та значення цієї її частки в музично-етнографічній документалістиці Галичини і Володимирії другої половини XIX століття, що в підсумку визначає беззаперечні заслуги видатного збирача перед нашою етномузикологією та громадськістю.

Відкриває збірку публікація розвідки Климента Квітки (за участю Олени Курило) про польський фольклор на Поділлі, що в своїх порівняльних главах значною мірою оперта на матеріалах О. Кольберга. Та неперецінна вартість цієї розвідки полягає радше у наведеному в ній безпрецедентному (тоді й понині) записі балади, який включає фонетичну транскрипцію її слів, ретельно занотовані варіантні відхилення при виконанні мелодії та докладні текстологічні примітки обох записувачів.

Застосовані К. Квіткою методики аналізу баладного наспіву (зерна яких свого часу були посіяні ним і в Москві) почасти проглядаються і в статті Ларіси Белогурової, що демонструє досягнення мелотипологічних і мелогеографічних досліджень в сучасній російській етномузикології (на матеріалі весільних пісень із 6-складовим віршем, поширених на північно-східних окраїнах розлогої ладканкової культури від Закарпаття і правобережжя Вісли через Полісся та Лісостеп до Слобожанщини і Донбасу). А втім стаття виявляє розбіжності в аналітичних підходах, сповідуваних окремими осередками східнослов'янського типологічного етномузикознавства (львівського, київського, мінського та московського), що, ясна річ, не може не гальмувати його подальший розвиток.

Завершує перший розділ щорічника студія Богдана Луканюка над такими виявами ритмічного варіювання в фольклорі, як аплікації – словоподібні вставки у вірші, що породжують роздроблення первісно цілісних тривалостей, а тому усуваються при типізації пісенної форми.

Серед джерельних матеріалів, опублікованих у цьому числі „Етномузики”, прямо дотичним до діяльності О. Кольберга є покажчик Юрія Сливинського – перша й досі єдина спроба мелогеографічного опису покутського збірника польського етнографа, що може й повинна послужити прикладом для наслідування. Опосередковане відношення до цього ж збірника має характеристика народноінструментальної культури околиць південно-східної частини Покуття, подана у вигляді систематизованого звіту Богдана Луканюка про бесіду з місцевим музиком-цимбалістом.

Підготовані Іриною Довгалюк матеріали до каталогу фонографічних валиків з архіву Філарета Колесси не тільки заново висвітлюють деталі славної акції збирання дум (1904 – 1910), але й продовжують оприлюднення точних даних для майбутньої повної інвентаризації загальнонаціональної колекції фонозаписів народної музики кінця XIX – першої половини XX віків. Суспільне значення такої роботи вже нині важко переоцінити.

Педагогічний розділ на цей раз відведений фольклорові та фольклористиці зарубіжжя. З особливостями етномузикологічної освіти в Польщі знайомить огляд Збігнєва Єжи Пиєрембського, виказуючи її різочі відмінності від системи навчання, прийнятої в українських вищих школах. Одну з найбагатших традиційних культур Сходу – індійську – чи не вперше в нашій етномузикознавчій педагогіці презентує проект Ольги Коломиць, що разом із її ж програмами вивчення арабської та японської етномузичних традицій (вміщеними в третьому числі „Етномузики”) творить цикл основних спецкурсів з предмету „Світи музики” (*Worlds of music*).

Заключну частину щорічника складають актуальні повідомлення про періодичні етномузикознавчі конференції у Львові (Надія Пастух) та Мінську (Ольга Коломиць), з яких перша цікава своїм відновленням після 12-літньої перерви, а друга – спеціальною увагою до традиційної музики Сходу, небуденним явищем на європейських теренах колишнього СРСР. Далі Лариса Лукашенко ділиться досвідом роботи цьогорічної літньої школи молодих фольклористів на Поліссі, а Юрій Рибак рецензує неординарне, як для вітчизняної фольклористики, зібрання записів від великоміського носія народної творчості (це й столітнього віку), здійснених Ольгою Харчишин і нотованих Христиною Ізотовою.

Інші події, головно з етномузикознавчого життя, зареєстровані в „Хроніці '10”. Редакція з сумом сповіщає, що свій тернистий шлях скінчив відомий луцький етнограф, фольклорист і краєзнавець Олекса Ошуркевич. Помітні заслуги покійного в некролозі окремо відзначив Ю. Рибак.

За усталеною традицією в прикінцевих додатках до кожного числа „Етномузики” вміщується бібліографія, покликана популяризувати наукові надбання, пов'язані з його присвятою. У даному числі наводиться лиш стислий зміст Повного зібрання праць О. Кольберга, позаяк із ґрунтовним анотованим покажчиком усього видання можна ознайомитися як у друкованій версії (*Dzieła wszystkie Oskara Kolberga: Informator wydawniczy. – Poznań, 1991*), так і в електронній на порталі www.oskarkolberg.pl, і вприти, за браком таких можливостей – на диску, долученому до цієї книжки.

Там же, крім звичних ілюстративних доповнень до публікацій, уміщених на сторінках щорічника, знаходяться нові надходження в його „Електронну бібліотеку”, зокрема більшість Кольбергової рутеніки (14 праць).

Зауваги і пропозиції просьба надсилати на e-poшту: pndlme@ukr.net.

30 грудня 2010 року.

Редакція.